Die digitale Landesbibliothek Oberösterreich

oö landes bibliothek

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:
Director: Mag. Renate Plöchl
Deputy director: Mag. Julian Sagmeister
Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek
Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:
Email: landesbibliothek(at)ooe.gv.at
Telephone: +43(732) 7720-53100

lumē clauſis feneſtris. Tūc dico ad ꝓpoſitū ꝙ eo ipſo ꝙ in/
tellectus ꝗ̃tū eſt de ſe eſt ſumme diſpoſitus vt recipiat ſpēꝫ
intelligibilem. ideo ad intentionē phi ſufficit ꝙ acꝗſitio ſcie
2ª ꝓpō nō ſit alteratio nec ſit per motuꝫ ꝑ ſe. ¶ 2ª ꝓpō eſt ꝙ ſcia per
accñs acquirit̃ per motū ⁊ tranſmutationem. ꝓbat̃. illa forͣ
que nō acquirit̃ niſi per tranſmutationē aliquā ⁊ motū fa/
ctum in alijs potētijs ſenſitiuis acquirit̃ per motū ſaltē per
accñs. ſcia eſt hꝰ. ergo ⁊c̃. mi. ꝓbat̃. qꝛ cognitio noſtra incipit
a ſenſu. ſenſus aūt a ſenſibili patit̃ ⁊ alterat̃. vñ dñr q̃litates
ſenſibiles paſſibiles qualitates. qm̃ inferūt paſſionē ſenſibꝰ.
¶ Sed ꝯtra hoc videt̃ Ariſ. eſſe qui dicit ꝙ aīa fit ſciēs ⁊ pru
dens maxime in q̇eſcendo. nō ergo per motū potētiaꝝ ſen/
ſitiuarū. ¶ Rñdeo ⁊ dico ꝙ aīam q̇eſcere in ꝑtibus ſenſiti/
uis pōt eſſe duplr̃. Uno mō ꝙ quieſcat ab occupatiōibꝰ ex/
teriorībꝰ ⁊ paſſionibꝰ partis appetitiue. puta cōcupiſcibilis
⁊ iraſcibilis. Alio mō ꝙ virtutes ſenſitiue nō moueant̃ ab
obis de quibꝰ ſciam capimus. p̄mo mō loquitur Ariſt. cuꝫ
dicit in quieſcendo fit aīa prudens ⁊ ſciens. ſcd̃o modo nō.

His viſis reſpondeo ad rationes. Ad p̄mam po/
no iſtaꝫ ꝓpoſitionē ꝙ nulla forma acq/
ritur per motū per ſe niſi habeat in ſubiecto aliquā diſpoſi
tionē ꝯtrariam. ſi igitur talis forma acquirit̃ ſucceſſiue hoc
non eſt ꝙ ad ipſam per ſe fit motus. ſed eo ꝙ non intelligi/
mus ſucceſſiue modo vnū o̅bni modo aliud ex quibꝰ acti/
bus intelligendi vt dictū eſt generatur ſcia. per qꝺ patet ad
formaꝫ rationis. ⁊ dico ꝙ maior eſt vera ꝙ iſta partibilitas
⁊ ſucceſſio ſint per ſe ex parte illius forme ⁊ ex parte indiſpo
ſitionis contrarie ſubiecti ⁊ illius forme. ¶ Ad ſecundū di/
co ꝙ licet omne quod mouetur aliter ſe habeat nunc ꝗ̃ꝫ pri
us. tamen non omne quod ſe habet aliter nunc ꝗ̃ꝫ priꝰ mo/
uetur. ſed bene fit mutatio aliqua. ¶ Ad tertium dico ꝙ il/
la maior non eſt vera ſimpliciter: video. n. ꝙ intellectio ſuſci
pit magis ⁊ minus. Nam intellectio eſt intenſior in vno tē/
pore ꝗ̃ꝫ in alio. ⁊ tamen intellectio non acquiritur per mo/
tum. illa ergo maior oportet ꝙ intelligatur in formis habē/
tibus cōtrarium cuiuſmodi non eſt ſcia. ignorantia. n. ſolū
opponitur priuatiue ſcie. ergo ⁊c̃. Et hec de. 7. phyſicorum.

¶ Utrum autem motus aliquando fu/it ⁊ non fuit. Queſtio. j.

Irca libruꝫ octauum phyſic̃. in quo
Ari. determinat de eter/
nitate motꝰ. ꝑ q̃ro iſtam
q̄ōnē. vtrū cuilꝫ creabili
vel ꝓducibili ꝑmanente
vel ſucceſſiuo repugnat
formalr̃ fuiſſe ab eterno.
ꝙ ſic vr̃. qꝛ ipoſ̃e eſt crea/
turā aliq̃n adeq̃ri creato
ri. ſꝫ ſi rei ꝓducibili nō re
pugnaret fuiſſe formalr̃
ab eterno potuiſſet fuiſ/
ſe ab eterno. ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns
adequaret̃ creatori ſaltē in eternitate. ergo ⁊c̃. ¶ Scd̃o ar. ꝙ
de facto fuerit ab eterno. qꝛ poſita cā vltimata in actu ⁊ non
īpedita ponit̃ eiꝰ effectꝰ. cā. n. ⁊ effectꝰ in actu ſimul ſunt ⁊ nō
ſunt. 2. huiꝰ. ſꝫ deꝰ fuit cā oium ab eterno in actu nō ipedita
ſi. n. nō fuiſſet cā in actu ab eterno ſed in poͣ ⁊ poſtea fuiſſet
cauſa in actu fuiſſet mutatus a potentia in actum. ergo ⁊c̃.

Ad oppoſitum deus ab eterno fuit cā ſuffi/
ciens ponere in eſſe qꝺcūqꝫ
ꝓducibile. ergo ab eterno qꝺcūqꝫ ꝓducibile potuit ab ipſo
ꝓduci. añs pꝫ. Si. n. ab eterno nō potuiſſet ponere ab eter/
no nō fuiſſet. oipotens ⁊ fuiſſet mutatus. ꝯña probatur. qꝛ
cuilibꝫ potentie actiue corrñdet poͣ paſſiua. vñ nulla poͣ eſt
reſpectu dei ipoſ̃is. ḡ ⁊c̃. ¶ 2º arguo ꝙ nō fuerit de ſcō. Naꝫ
Geñ. ꝑ. In principio creauit deus celum ⁊ terram. ergo ⁊c̃.

Reſpōdeo vbi ſic ꝓcedaꝫ. ꝑ. n. inquiret̃ de poſ̃i.
vꝫ. ſi eſt poſ̃e aliq̃ꝫ creaturā fuiſſe ab
eterno ⁊ hꝺ tam de ꝑmanentibꝰ ꝗ̃ꝫ de ſucceſſiuis. Nā multi
magr̃i ⁊ doctores plurimi poſ̃itatē hāc in ꝑmanētibꝰ ⁊ nō
in ſucceſſiuis ꝯcedūt. ¶ 2º inq̃ret̃. vtrū hꝺ fuerit de facto. ¶ 3º
inquiret̃ per quid deus ꝓducit creaturam vtrum imediate
per intellectū ⁊ voluntatē ⁊ per actū intelligendi ⁊ volendi
vel per aliquā aliam potentiam ⁊ per aliquem alium actū.

Quartū ad p̄mū. ꝑ videbit̃ de entibꝰ ꝑmanentibꝰ.
ſcd̃o de ſucceſſiuis. ¶ Quātū ad primū eſt
vera opinio magnoꝝ doctoꝝ Aureoli ⁊ Henrici de gādauo Opio
⁊ multoꝝ alioꝝ tenentiū ꝑtē negatiuā: quā quidē multi di/ Henri.
uerſimode ꝓbant. ¶ Primo mō ſic. ſi deus poſſet facere ali
quid ab eterno illꝺ necio ꝓduxiſſet ⁊ nō libere nec ꝯtingen/
ter. ꝯñs eſt falſum. ḡ ⁊ añs. falſitas ꝯñtis pꝫ. qꝛ quicq̄d deus
ꝓducit ab eꝰ mere libe ⁊ cōtingēter ꝓducit. ꝓbat̃ ꝯñtia. qꝛ ſi
deus creaſſet aliq̄d ab eterno aut potuiſſet nō creaſſe anteq̃ꝫ
eēt ꝓductū aut ſimul cū fuit ꝓductū aut poſtq̃ꝫ eſt ꝓductuꝫ.
Nō pōt dari p̄mū. qꝛ ante eternū nihil eſt. Nec ſcd̃m. Tū qꝛ
omne qꝺ eſt quādo eſt neceſſe eſt eſſe. Tū ēt qꝛ de eodē eſſent
ꝯ̈dictoria ſimul vera. ideꝫ enim eſſet ⁊ creatū ⁊ nō creatū. vel
poſſet eſſe creatū ⁊ nō poſſet eē creatū in eodē iſtāti. que ſunt
ꝯ̈dictoria. ergo ⁊c̃. ¶ Cōfirmat̃. qꝛ q̊rūcūqꝫ actuū potētie pñt
eē ſimul in ordine ad actꝰ. ⁊ actus ēt pñt eſſe ſimul. ſꝫ ſi deus
pōt creare ab eterno ⁊ pōt nō creare. potentia creādi ⁊ potē/
tia nō creādi in eodeꝫ fuerūt ſimul ab eterno ⁊ in ordine ad
actꝰ. puta ad creare ⁊ ad nō creare. ergo ⁊ ipi actꝰ. puta creari
⁊ nō creari poterūt eſſe ſimul. hꝺ eſt impoſ̃e cū ſint ꝯ̈dictoria
ergo ⁊c̃. ¶ Cōfirmat̃ ſcd̃o. qꝛ omne agens cōtingēter eſt inde/
terminatū ad vtrāqꝫ ꝑtē ꝯ̈dictiōis. ſed ſi ꝓduxiſſet mūdū ab
eterno fuiſſet determinatus ad alterā ꝑtē tātū. ergo nō cōtin
genter ſed neceſſario ipſum ꝓduxiſſet. hoc eſt ipoſ̃e. ergo ⁊c̃.
¶ Iteꝫ arguit̃ tertio ſic. illud qꝺ neceſſario ꝑus hꝫ nō eſſe q̃ꝫ
eſſe nō pōt fieri ab eterno. ſed qꝺcūqꝫ aliud a deo ꝑus neceſ/
ſario hꝫ nō eſſe q̃ꝫ eſſe. ergo ⁊c̃. ma. pꝫ. Tū p̄mo. qꝛ omne ta/
le qꝺ hꝫ ꝑus non eē q̃ꝫ eſſe hꝫ p̄ncipiū ſui eē. tale aūt nō pōt
eē ab eterno. ergo. Tuꝫ ēt qꝛ eſſe ⁊ non eē ſunt ꝯ̈diccoria que
nō pñt ſimul verificari in eodem tp̄e. oportet igit̃ ꝙ ꝑus tp̄e
habuerit nō eſſe q̃ꝫ eē. ſꝫ nullū talē pōt eē ab eterno. ergo ⁊c̃.
mi. ꝓbat̃. qꝛ creatio eſt de nihilo rei factio. ¶ Iteꝫ ois effectꝰ
eſt in ordine nāe poſterior ſua cauſa. in illo ergo ꝑori quo cā
eſt ꝑor ſuo effectu vel effectus hꝫ eſſe vel non eſſe. Si hꝫ eſſe.
ergo non eſt poſterior ſua cā. ſi hꝫ non eſſe ꝓpoſitū habetur.
¶ Itē ſic. illud qꝺ eſt ꝓductū in inſtāti raptim tranſeunte ⁊
fluēte nullo mō pōt eſſe eternuꝫ ſed oēs effectus ꝓducibiles
ꝓducunt̃ predicto mō. ergo ⁊c̃. ma. pꝫ. qꝛ eternū non habet
p̄ncipiuꝫ ſue duratiōis. ꝓducibile aūt qꝺ ſic producit̃. vꝫ. in
inſtāti fluēte ⁊ raptim trāſeunte hꝫ p̄ncipiū durationis ſue.
mi. ꝓbat̃. qꝛ niſi inſtās creatiōis in quo creat̃ trāſiret ſed ma
neret manēte creatura. ſequeret̃ ꝙ creatura cōtinue crearet̃.
hꝺ aūt eſt impoſ̃e. ergo ⁊c̃. ¶ Quarto ſic. oē aliꝺ a p̄mo hꝫ eſſe
a ꝑ. ergo omne aliꝺ a p̄mo hꝫ eē acceptū ab alio. ſꝫ eē acceptū
includit nouitatē. qꝛ nihil accipit qꝺ hꝫ. ergo oē aliꝺ a p̄mo
hꝫ eē de nouo. ⁊ per ꝯñs incipit eē. ¶ Itē iſta nō ſimul ſtant
ꝙ aliquid annihiletur. ⁊ tñ ꝙ ſit eternuꝫ a ꝑte poſt. ergo nec
ſtabit ſimul. ꝙ aliq̄d ſit ex nihilo. ⁊ tñ ꝙ ſit eternū a ꝑte ante.
ſed intelligētie cum nō habeant mām ⁊ ſint create ex nihilo
ſunt. ergo nec ab eterno fuerunt nec poterūt eē. ⁊ ſi hoc. ergo
nec motus corpoꝝ celeſtiū ab eterno potuerūt eē. ¶ Iteꝫ q̄n
alicui ꝯtingit vnū oppoſitoꝝ ꝗ̃tū eſt de ſe ſi ſibi conueniat
alteꝝ per aliq̄d aliud hoc erit poſteriꝰ nō ſoluꝫ nā ſed ēt tp̄e.
ſed res creata ꝗ̃tū eſt de ſe nihil eſt ꝓbatio. nā totū eē qꝺ hꝫ
accipit ab alio. ⁊ per ꝯñs ſequit̃ ꝙ de ſe nihil ſit. cū ḡ habeat
eē per cām. ſequit̃ ergo ꝙ erit poſteriꝰ duratiōe ſuo nō eſſe. ⁊
ſi hoc ſequit̃ ꝙ nullū creatuꝫ fuerit nec potuerit eſſe ab eter/
no cuꝫ ipm̄ necio habeat eſſe poſt non eſſe. ¶ Item qꝺlibet
inſtans preteritum preceſſit aliquod inſtans ſuppoſito ꝙ